

Διδαχί

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 2^ο | 2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2022 | Αρ. Φύλλου 93

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΗΘΙΝΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΟ

Σχόλια στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Λου 6:31-36

Στην ενότητα Λου 6:20-49 περιλαμβάνεται μια μακρά ομιλία του Ιησού, γνωστή ως **“Επί Τόπου Πεδινού Ομιλία”**, που από άποψη περιεχομένου εμφανίζει πολλές ομοιότητες με την **“Επί του Όρους Ομιλία”**, που διασώζεται στο **Κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιον**. Έτσι, δεν είναι στη βιβλική έρευνα σαφές αν πρόκειται για δύο παραλλαγές του ίδιου κηρύγματος, όπου ο κάθε ευαγγελιστής δίνει έμφαση σε διαφορετικά σημεία των λόγων του Ιησού ή αν πρόκειται για δύο συλλογές διάφορων λογίων ή περιλήψεων λόγων του Ιησού που οι ευαγγελιστές τα συνέθεσαν στη μορφή ενός ενιαίου κηρύγματος.

Το ανάγνωσμα της Β΄ Κυριακής του Λουκά είναι η περικοπή Λου 6:31-36, που αποτελεί ένα απόσπασμα από την **“Επί Τόπου Πεδινού Ομιλία”**. Η περικοπή αρχίζει με μια προτροπή που συνήθως αποκαλείται **“ο χρυσός κανόνας”** για τη ρύθμιση των ανθρώπινων σχέσεων. Ο κανόνας αυτός στην αρνητική του εκδοχή, **“ὃ μισεῖς, μηδενί ποιήσης”** (Τωβ 4:15), δεν ήταν άγνωστος στην αρχαία γραμματεία, ο

Χριστός όμως τον επαναδιατυπώνει σε θετική μορφή: **“Όπως θέλετε να σας συμπεριφέρονται οι άνθρωποι, έτσι ακριβώς να συμπεριφέρεστε κι εσείς σ’ αυτούς”** (6:31). Με τη νέα διατύπωση αλλάζει και ο προσανατολισμός της προτροπής· το ζητούμενο δεν είναι πλέον η πρόληψη του κακού που μπορεί να πάθει κανείς αλλά η επιθυμία να κάνει καλό στον άλλο. Έτσι, ο κανόνας αποκτά μια άλλη δυναμική, καθώς δεν αποσκοπεί απλώς στην αποφυγή των εντάσεων μέσα σε μια κοινωνική ομάδα αλλά στη δημιουργία σχέσεων κοινωνίας και έξω από αυτήν.

Όπως διευκρινίζει στη συνέχεια ο Ιησούς η εκδήλωση της αγάπης προς τον συνάνθρωπο δεν περιορίζεται σε όσους θεωρεί κανείς δικούς του, αλλά επεκτείνεται ακόμα και σε εκείνους που θεωρεί εχθρούς: **“Αντίθετα, εσείς ν’ αγαπάτε τους εχθρούς σας, να κάνετε το καλό και να δανείτε, χωρίς να περιμένετε να πάρετε πίσω τίποτα. Έτσι, θα ανταμειφθείτε με το παραπάνω, παιδιά του Υψίστου θα γίνετε, γιατί αυτός είναι καλός ακόμα και με τους αχάριστους και με τους κακούς”** (6:35). Αυτή η τόσο δυναμική διατύπωση όμως που επιλέγει ο Χριστός φαίνεται να αντιφάσκει προς την προτροπή να μην αγαπούν οι χριστιανοί τον κόσμο. Όπως χαρακτηριστικά σημειώνεται στην Α΄ Έπιστολή Ιωάννου: **“Μην αγαπάτε τον κόσμο, μήτε όσα είναι του κόσμου. Αν κάποιος αγαπάει τον κόσμο, δεν έχει μέσα του την αγάπη για τον Πατέρα. Γιατί όλα όσα είναι του κόσμου –οι αμαρτωλές επιθυμίες του εγώ, η λαχτάρα ν’ αποκτήσουμε ό,τι βλέπουν τα μάτια μας, και η υπεροψία πως κατέχουμε γήινα αγαθά– δεν προέρχονται από τον Πατέρα αλλά από τον αμαρτωλό κόσμο”** (1Ιω 2:15-16). Επιχειρώντας να ερμηνεύσει αυτήν τη φαινομενική αντίφαση ο ιερός Αυγουστίνος, επισημαίνει ότι ο Χριστός προτρέπει τους μαθητές του να μην αγαπούν αυτά που αγαπά ο κόσμος, αυτά δηλαδή που αντιστρατεύονται το θέλημα του Θεού, ενώ αντίθετα τους προτρέπει να αγαπούν αυτά που ο κόσμος μισεί, δηλαδή το έργο του Θεού. Και ο άγιος Θεοφύλακτος Αχρίδος σημειώνει ότι ο Χριστός αποτρέπει τους μαθητές του να μιμηθούν την κακία όσων τους πολεμούν: **“Αν θέλετε οι εχθροί σας να είναι σκληροί, αδιάφοροι και θυμωμένοι απέναντί σας,**

τότε να είστε το ίδιο με αυτούς. Αν όμως θέλεις να είναι ευγενικοί και συμπονετικοί απέναντί σου και να μη θυμούνται τα λάθη, μη νομίζεις ότι είναι αδύνατο και εσύ ο ίδιος να είσαι το ίδιο απέναντί τους”, και λίγο παρακάτω συμπληρώνει: “Τι επιθυμείτε: να είστε σαν τους αμαρτωλούς ή να είστε σαν τον Θεό;”.

Συνεχίζοντας την επιχειρηματολογία του ο Ιησούς, τραβάει μια σαφή διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην αληθινή σχέση με τον Θεό και στη θρησκεία: **“Γιατί, αν αγαπάτε αυτούς που σας αγαπούν, ποια εύνοια περιμένετε από τον Θεό; Και οι αμαρτωλοί αυτούς που τους αγαπούν αγαπάνε. Κι αν κάνετε καλό σ’ αυτούς που σας κάνουν καλό, ποια εύνοια περιμένετε από τον Θεό; Και οι αμαρτωλοί το ίδιο κάνουν”** (6:32-33). Ο άνθρωπος που έχει μια αληθινή σχέση με τον Θεό δεν καθορίζει τη συμπεριφορά του ανάλογα με τη στάση των άλλων απέναντί του, αλλά με βάση το θέλημα του Θεού. Και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο άνθρωπος που έχει διαμορφώσει μια αληθινή σχέση με τον Θεό γνωρίζει πως ο Θεός “πάντας ανθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν” (1Τι 2:4), επομένως η στάση του απέναντι στον κόσμο είναι ανάλογη με τη στάση του Θεού προς τον κόσμο. Μόνο μια αληθινή σχέση με τον Θεό παρέχει στον άνθρωπο τη δυνατότητα να υπερβεί τον εαυτό του, να υπερβεί ακόμα και τη φύση του και να στραφεί αγαπητικά προς τον άλλον, όποιος και να είναι αυτός, ξένος, εχθρός, αμαρτωλός, αλλόπιστος. Αντίθετα, η λογική της θρησκείας στηρίζεται στην προσδοκία της ανταμοιβής από τον Θεό ανάλογα με τα έργα του καθένα. Κατά συνέπεια και η συμπεριφορά του θρησκευόμενου ανθρώπου προς τους συνανθρώπους του είναι ανάλογη. Όμως μια τέτοια σχέση με τον Θεό δεν διαφοροποιεί τον χριστιανό από τον μη χριστιανό: **“Και οι αμαρτωλοί το ίδιο κάνουν”** επισημαίνει ο Χριστός.

Για να καταστήσει, μάλιστα, απολύτως σαφή τη διάκριση της θρησκευτικής από την αληθινή σχέση με τον Θεό, ο Χριστός ολοκληρώνει την επιχειρηματολογία του με ένα παράδειγμα από την κοινωνικοοικονομική σφαίρα: **“Κι αν δανείτε σ’ όσους ελπίζετε να σας τα επιστρέψουν, ποια εύνοια περιμένετε από τον Θεό; Και οι αμαρτωλοί σε**

αμαρτωλούς δανείζουν, ώστε να πάρουν πίσω όσα έδωσαν” (6:34). Η διατύπωση εδώ είναι ιδιαίτερα διαφωτιστική. Ο Ιησούς αναφέρεται σε ανθρώπους οι οποίοι δανείζουν χρήματα προσδοκώντας ότι θα τους επιστραφούν ακριβώς όσα έδωσαν (*ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα*), όχι σε ανθρώπους που δανείζουν με τόκο. Κατά συνέπεια μιλάει για ανθρώπους οι οποίοι εφαρμόζουν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, αφού ο Νόμος του Μωυσή απαγορεύει τον έντοκο δανεισμό (Λευ 25:35-37· Δευ 23:20-21). Και όμως, ακόμα και αυτούς τους ανθρώπους τους εξομοιώνει ο Χριστός με τους αμαρτωλούς.

Αυτό που ζητάει επομένως ο Χριστός από όσους θέλουν να λέγονται μαθητές του είναι να ξεπεράσουν ακόμα και τις δυνατότητες που τους προσφέρει ο Νόμος. Ούτε η ακριβής τήρηση των νομικών διατάξεων οδηγεί σε αληθινή σχέση με τον Θεό, γιατί αληθινή σχέση με τον Θεό σημαίνει υπέρβαση όλων εκείνων που κρατούν τον άνθρωπο δέσμιο “του κόσμου τούτου”. Μόνον τότε μπορεί ο άνθρωπος να περιμένει μια ανταμοιβή από τον Θεό, όταν στη συμπεριφορά του προς τους άλλους ανθρώπους μιμείται τη συμπεριφορά του Θεού. Και όπως βεβαιώνει ο Χριστός τους ακροατές του, μια τέτοια προσπάθεια μίμησης ανεβάζει τον άνθρωπο στο επίπεδο του Θεού: **“παιδιά του Υψίστου θα γίνετε, γιατί αυτός είναι καλός ακόμα και με τους αχάριστους και με τους κακούς”** (6:35). Έτσι, η πρόσκληση του Θεού προς τον λαό του μετά την έξοδό τους από την Αίγυπτο “**ἅγιοι ἔσεσθε ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν**” (Λευ 11:44· κ.ά.) συγκεκριμενοποιείται από τον Ιησού στην προτροπή **“Να εἰστε λοιπόν σπλαχνικοί, όπως σπλαχνικός είναι και ο Πατέρας σας”** (6:36).

M.K.

